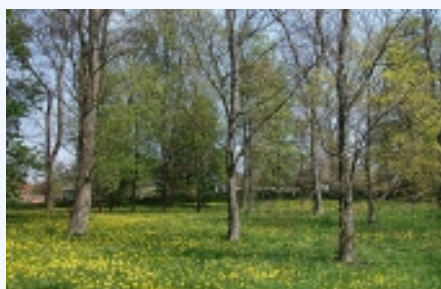

ESSENBÆK KIRKE

8960 Randers SØ

Den hvidkalkede indgangsportal i sydøst-hjørnet og stendiget omkring stedet er de sidste rester fra middelalderens kirke ved Essenbæk.

Under græsset ligger de gamle gravsteder stadig.

I nordvest-hjørnet står en mindesten over kirkestedet.

Gammel gravsted på den sydøstlige del af kirkegården.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2001
Sidste rettelse	07-2020
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Randers Kommune
FREDNINGSNR.	2014-5
STEDNR.	141002-33

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 56.446668
Længdegrad 10.154666	
UTM-system	E 571179 N 6256392

Beskrivelse

På kanten af skrænterne til Randers Fjord, hvor villakvarteret i Assentoft i dag breder sig, lå den gamle Essenbæk Kirke helt frem til 1865. Kirken blev formodentlig grundlagt som en lille sognekirke på stedet i begyndelsen af middelalderen i 1100-tallet, men omkring 700 år senere var den så forfalden, at det blev besluttet at nedrive den og bygge en ny. Herved blev kirken flyttet til sin nuværende placering ud til hovedgaden ca. 600 m syd for det gamle kirkested.

Historien om Essenbæk Kirke er næsten sammenfaldende med historien om Krogsbæk Kirke kun 12 km sydøst for Assentoft. Her står en fuldstændig tilsvarende hvidkalket indgangsportal også tilbage ved et gammelt kirkested.

Den hvidkalkede indgangsportal i sydøsthjørnet og stendiget omkring stedet er de sidste rester fra middelalderens kirke ved Essenbæk.

Ellers er der ikke meget tilbage som røber, at der gennem middelalderen stod en romansk kvaderstenskirke ved Essenbæk. Gravene ligger dog stadig under græsset indenfor det omsluttende kirkegårdsdige, og nær ved kirkegårdens nordvestlige hjørne hvor kirken stod, opsatte menighedsrådet i 1910 en mindesten.

Under græsset ligger de gamle gravsteder stadig.

En enkelt af de gamle grave røber sig også stadig med en gravsten på overfladen i kirkegårdens sydøst-hjørne - de øvrige gravsten er for længst forsvundet og stenene sikkert genbrugt.

I nordvesthjørnet står en mindesten over kirkestedet.

Fra toppen af den gamle kystskrænt nord for det gamle kirkested er der en betagende vid udsigt over Randers Fjord-området, og skrænterne har pletvis bevaret sin gamle smukke overdrevsbevoksning med enebærbuske, lyng og spredte løvtræer.

Gammel gravsted på den sydøstlige del af kirkegården.

Det var for foden af disse skrænter - ved Klostergård ca. 1 km mod nordvest - at Essenbæk Kloster lå fra 1180 og frem til dets nedlæggelse efter reformationen i 1536.

Udsigt over Randers Fjord- området lige nord for Essenbæk Kirke. Essenbæk Kloster lå fra 1180 nedenfor skrænterne.

Benediktinerklostret blev oprindeligt grundlagt i Randers, men siden hen udflyttet til de frugtbare enge nedenfor Assentoft. I den firefløjede bygning indgik naturligvis også en kirke. At dømme efter udgravninger på stedet ser den ud til at have udgjort klostrets sydføj. Sognekirken på toppen af bakken ejedes dengang af klostret, og det siges, at dele af bygningsmaterialerne fra klostret siden hen indgik i udbygningen af Essenbæk Kirke.

Udsnit af Videnskabernes Selskabs kort fra 1791. Volk Mølle og klostertomten ses nord for kirken.

Da Essenbæk Kirke blev grundlagt i 1100-tallet bestod den formentligt blot af et kvaderstensopbygget kirkeskib og kor i romansk stil. På den eneste og langt senere tegning som kendes af kirken ses, at bygningen senere er blevet tilføjet våbenhus og et tårn. Tårnet stod på 5 piller i kirkeskibets sydvestlige hjørne. I dag er det flotte stensatte kirkegårdsdige som omgiver stedet noget af det eneste som er tilbage, og dele af stendiget stammer sikkert helt fra kirkens grundlæggelse.

Facadetegning fra omkring midten af 1800-tallet af den nu nedrevne Essenbæk Kirke.

Fra optegnelser ved vi, at kirken havde en romansk døbefont i granit, og at den rummede en meget flot altertavle, hvorfra 4 figurer findes bevaret på Kulturhistorisk Museum i Randers.

Kirkestedet fremstår nu mest som et bynært parkområde afgrænset af det gamle stendige. Her set fra nordvest.

Som omtalt indledningsvis fungerede Essenbæk Kirke i hen ved 700 år.

I 1868-69 opførtes den nye Essenbæk Kirke i Assentoft.

I 1865 giver Arkitekt Frits Uldall et billede af forfaldet og det blev besluttet at nedrive den gamle kirke og bygge en ny i Assentoft. Frits Uldall fik opgaven med at tegne den nye Essenbæk Kirke(8), som blev indviet i 1869. Heri står i dag den gamle døbefont fra Essenbæk Kirke, som blev fundet i haven ved Gl. Estrup, og i kirkens våbenhus ses også modeller af de to kirker.

Læs mere om Essenbæk Kirke på Randers Kommunes hjemmeside.

- Eller se PDF-artikel - Klik her.

Gå på opdagelse i Assentoft Bakker - Se PDF-artikel - Klik her.

